

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania I. Sp. z o.o. z siedzibą w G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
z udziałem zainteresowanego Z. S.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 marca 2022 r.,
zażalenia odwołującej się spółki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 maja 2021 r., sygn. akt III AUz (...),

1. oddala zażalenie,

**2. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 26 maja 2021 r., II AUz (...) Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną I. Spółka z o.o. z siedzibą w G. (dalej płatnik składek) od postanowienia tego Sądu z 27 stycznia 2021 r., którym oddalono zażalenie płatnika na postanowienie Sądu Okręgowego w G. z 21 sierpnia 2020 r., VII U (...) odrzucającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. (organ rentowy), ustalającej podstawę wymiaru składek dla zainteresowanego Z.

S. i umorzył postępowanie w przedmiocie wniosku o wstrzymanie wykonania wyroku.

Sąd Apelacyjny w motywach orzeczenia zwrócił uwagę, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna przysługuje także w sprawach o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem (art. 398² § 1 k.p.c.).

W oparciu o te rozważania natury teoretycznej Sąd Apelacyjny stwierdził, że umowy cywilnoprawne wymienione w art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300 ze zm., dalej jako ustawa systemowa) nie stanowią samodzielnych tytułów obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym pracownika. W takiej sytuacji nie dochodzi również do zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 9 ustawy systemowej. W warunkach wykreowania przez ustawę szerokiego pojęcia pracownika decyzje organu rentowego wskazują tylko, bez potrzeby ustalania tytułu ubezpieczeń, który podmiot jest płatnikiem składek i jaka jest prawidłowa podstawa wymiaru składek. Zwiększenie wymiaru składek w ramach tego samego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym nie stanowi samodzielnej podstawy do objęcia obowiązkiem ubezpieczeń społecznych. Zatem w niniejszej sprawie sporne nie było podleganie ubezpieczeniom społecznym, lecz jedynie wysokość należnych składek z tytułu umów cywilnoprawnych, które to składki powinny być opłacone przez pracodawcę.

Jak wynika z akt organu rentowego, co zaznaczył Sąd Apelacyjny różnica w wysokości składek uiszczonych przez płatnika składek a składkami jakie powinien on opłacić również z tytułu umów cywilnoprawnych wynosi 64,56 zł (sam przychód z umów zlecenia będący podstawą naliczenia dodatkowej składki kształtował się

poniżej granicy kwoty dopuszczającej możliwość wniesienia skargi kasacyjnej – stanowi go kwota 164,83 zł).

W tych okolicznościach stosownie do art. 398⁶ § 2 k.p.c. Sąd drugiej instancji odrzucił skargę kasacyjną płatnika składek.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył płatnik składek, zaskarżając je w części, obejmującej odrzucenie skargi kasacyjnej i zarzucając: 1) naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 397 § 3 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 2 k.p.c. oraz art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 397 § 3 k.p.c. w związku z art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. oraz art. 174 § 2 k.p.c., przez nieuwzględnienie zgłoszonego w zażaleniu zarzutu nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym w G. i procedowanie sprawy z udziałem I. Spółka z o.o. oraz bez udziału płatnika po dniu 2 stycznia 2020 r., co w konsekwencji doprowadziło do nieważności postępowania przez Sądem pierwszej instancji; 2) art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c., przez odrzucenie skargi kasacyjnej, podczas gdy sprawa dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, a nadto wartość przedmiotu zaskarżenia przekracza kwotę 10.000 zł.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej oraz poprzedzającego go postanowienia o oddaleniu zażalenia oraz postanowienia o odrzuceniu odwołania, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Skarżący wniósł jednocześnie o zasądzenie na jego rzecz od organu rentowego zwrotu kosztów postępowania.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie płatnika składek okazało się bezzasadne.

Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, że skarga kasacyjna płatnika składek została odrzucona, ponieważ została przez Sąd Apelacyjny uznana za niedopuszczalną z uwagi na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarżenia. W postępowaniu wywołanym zażaleniem na postanowienie odrzucające skargę kasacyjną z takiej przyczyny, zakres kognicji Sądu Najwyższego nie obejmuje zatem kwestii, czy postępowanie prowadzone w niniejszej sprawie na wcześniejszym etapie dotknięte było nieważnością. Zakres kognicji Sądu Najwyższego ogranicza się tylko i wyłącznie do zbadania tego, czy Sąd Apelacyjny zasadnie odrzucił skargę kasacyjną, kwalifikując ją jako wniesioną w sprawie o prawa majątkowe, ewentualnie czy postępowanie wpadkowe przed Sądem drugiej instancji w zakresie kontroli dopuszczalności skargi kasacyjnej nie było dotknięte nieważnością. Chybiony jest więc całkowicie zarzut naruszenia art. 386 § 2 w związku z art. 397 § 3 w związku z art. 379 pkt 2 oraz 379 pkt 5 w związku z art. 397 § 3 w związku z art. 174 § 1 pkt 1 oraz art. 174 § 2 k.p.c.

Nie ma również podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 398⁶ § 2 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ i 477¹⁴ k.p.c.; por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601; z dnia 20 stycznia 2010 r., II UZ 49/09, LEX nr 583831; z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286), w granicach treści tej decyzji oraz zakresu odwołania. Przedmiot niniejszej sprawy nie dotyczył podlegania ubezpieczeniom społecznym. Sprowadzał się do wyjaśnienia, kto i o od jakiej podstawy powinien uiścić składki na ubezpieczenia społeczne. Kwestia ustalenia podmiotu zobowiązanego do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne (płatnika składek) nie czyni sprawy sprawą o podleganie ubezpieczeniom społecznym. Tym samym skarga kasacyjna jest dopuszczalna w zależności od wartości przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2019 r., I UK 422/18, LEX nr 3019496). Dlatego Sąd drugiej instancji prawidłowo przyjął, że w niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia stanowiła kwota dodatkowej składki od wskazanych umów zlecenia. Przy wysokości przychodu z umów zlecenia stanowiącego 164,83 zł, słusznie Sąd Apelacyjny przyjął, że wartość składki,

stanowiącej ułamek od tej kwoty, nie mogła wynosić co najmniej dziesięć tysięcy złotych.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.) oraz orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego stosownie do art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.